

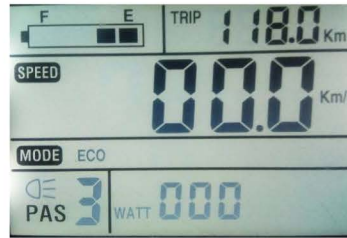
Big Day 2017

Verslag team 1, Adrie Streefland

111 Vogelsoorten, in 18 uur, na 118 km per fiets

Op 6 mei, rond 04:00 uur, verzamelen de leden van team 1, Lodewijk IJlst, Adrie Streefland en Sander Hietkamp, zich, milieubewust als zij zijn, op de fiets bij de schaatsbaan van Diemen, om te beginnen aan hun Big-Day 2017. Ze worden welkom geheten door een Sprinkhaanzanger in de rietkragen aldaar. Ook de Rietzanger fluit al.

De 1e target zijn uiteraard de uilen, waarvoor we het bosgebied van de Bijlmerweide inrijden, parallel aan de Weespertrekvaart, doch alleen de Nachtegaal laat zich horen. Dan wordt het Gaasperpark bereikt, en wordt de bedelroep van enkele jonge Ransuilen gehoord en gescoord. Daarna snel naar De Ronde Hoep, voor de overige uilen. Onderweg door Holendrecht en Gaasperplas nog wat vroege soorten. Gelijk aan het begin langs de Amstel wordt door Sander een Oeverloper gehoord. We blijven staan en discussiëren wat over die waarneming, als een getergde Steenuil wat "ophoepelen"-toontjes laat horen. Bedankt, we zijn weg. Hierna volgt één der mooiste waarnemingen van die dag. Op nauwelijks 1½ meter afstand, in een boom langs de dijk, zit op ooghoogte een Bosuil, die de aandacht niet zo op prijs stelt en de wijk neemt, prachtig! Dan nog de Kerkuil, echter, de boer van de schuur waarin ze zich ophouden slaapt nog, hij is geen boer meer, maar Manegehouder, dus slaapt lekker uit..., geen Kerkuil dus, ook niet te horen. Intussen is het licht geworden, en fietsen we naar 't Landje van Geijssel. Onderweg scheert een Boomvalk langs de bomen, en vliegen pardoes zo'n vijftien Zwarte Sterns over de Bullewijk. 't Landje valt wat tegen. Het is fris, het waait stevig, en het water staat wat hoog. Een dozijn Bosruiters, wat Zomertalingen (m), Witgat en Groenpootruiter, plus de reguliere soorten. Helaas is de Spotvogel nog niet in zijn vaste territorium aan de Machineweg gearriveerd. Gelukkig laat de Grauwe Vliegenvanger zich wel al zien op z'n vaste stek in De Hoge Dijk, daar is ook een leuk nestje van een Staartmees. Haven Ballast wordt bereikt, waar een Gekraagde Roodstaart ons zingend ontvangt. Ook de IJsvogel zit voor zijn nest. Dan naar de Vijfhoek, met natuurlijk de Cetti's Zanger, en de BONUS van dit jaar: de Buidelmees. Vervolgens naar het Flevopark voor de Bonte Vliegenvanger, die we zingend aantreffen bij een nestkast, best bijzonder voor de Amsterdamse regio. De beslissing om van hier uit niet eerst de Oosterbegraafplaats in Frankendael aan te doen heeft er wellicht voor gezorgd dat soorten als Groene Specht, Goudhaan en Boomklever niet gescoord zijn. Van het Flevopark naar Polder IJdoorn, waar de enig overgebleven Steltkluut zijn opwachting maakt. Ook al is het weer inmiddels zonnig en de temperatuur rond de 18 graden, met het hoge water in Plasdras zijn dus ook hier geen leuke steltlopertjes. Langs de Kinseldam liggen de zandbanken vrijwel onder water en zijn dus niet uitnodigend genoeg om soorten aan te trekken. Ook

het IJmeer blijkt een grote lege vlakte, geen late overwintersaars meer te bekennen. Daarna sprokkelen in Waterland, toch wel leuke nog ontbrekende soorten als Gele Kwikstaart, Regenwulp, Wulp, Bruine Kiekendief, Veldleeuwerik, Ringmus en Baardman. Als toegift een Paapje aan de Bloemendalergouw.

Verslag team 2, Jip Louwe Kooijmans *A Big Day is a gentlemen's game!*

113 vogelsoorten in 19 uur en na (ongeveer) 80 km op de fiets

Ik had me voorgenomen om weer eens een Big Day te houden en had daarvoor 10 mei als ideale datum in gedachten. Omdat ik op die dag moest werken, besloot ik me in te schrijven voor de Big Day van de VWGA. Een Big Day is niet zomaar een dagje lekker vogelen om aan het eind van de dag te merken wat je hebt gezien. Genieten van mooie waarnemingen kan altijd, maar op een Big Day is daarvoor geen tijd. Ruim drie weken voor de grote dag begon ik met het scouten van mijn route en de sites. Ik maakte een lijst van ruim 80 broedvogelsoorten en plande een route langs de beste plekken, aangevuld met een aantal stops op plekken waar de kans groot is op veel doortrekkers, zoals natuurlijk Polder IJdoorn en het landje van Geijssel. Bij sommige notoir lastige soorten had ik meerdere kansen langs mijn route. Braamsluiper, Staartmees en Gaai kunnen in de Big Day-periode vaak opvallend stil zijn, terwijl van Spotvogel en Bosrietzanger de meeste individuen nog aan moeten komen. De dag zelf begon wonderbaarlijk goed. Vanuit mijn bed hoorde ik een Bosuil roepen in Frankendael. Het overkomt me slechts een paar maal per jaar, maar dat dát geluk mij uitgerekend vandaag ten deel viel was natuurlijk een goed begin. Ik stond op, liep naar de woonkamer en bracht mijn oog voor het oculair van de telescoop die ik de

FOTO: HANS NIEKUS

Drie jonge Ransuilen

avond ervoor had gericht op een slapende Slechtvalk op het gebouw van de Rabobank. Het silhouet in de nacht was de tweede soort op mijn daglijst en ik was nog niet eens aangekleed!

Eenmaal buiten fietste ik langs het ooievaarsnest in Frankendael en pikte volgens plan Blauwe Reiger, Meerkoet, Wilde Eend en Waterhoen mee. Via het Science Park fietste ik naar het Diemerpark voor de nacht-actieve soorten zoals Blauwborst, Nachtegaal, Sprinkhaanzanger en natuurlijk de zeldzame Snor en Cetti's Zanger. Ondanks de wind en de vrij koele nacht lukten alle soorten. Alleen de, op een Big Day altijd moeilijke, Waterral niet. Maar omdat de dag zo voorspoedig was begonnen maakte ik een extra rondje door het Diemerpark langs plekken waarvan ik weet dat de Waterral zich soms laat horen. Terreinkennis is een pre op een Big Day, zeker in een onverlicht park. De extra ronde was goed voor maar liefst drie roepende Waterrallen en en pas-sant alvast Fuut en Knobbelzwaan.

Voor de Zwarte Roodstaart, die de hoogste zangactiviteit heeft vóór de andere soorten, had ik in mijn planning drie plekken rond het park. Bij de 3e Diem zong een mannetje, gelukkig, een van mijn favoriete vogels mocht natuurlijk niet ontbreken op mijn lijst. Vervolgens ging ik voor het ochtendkoor naar de Vijfhoek. De begroeiing is inmiddels zo oud dat nog maar één Tuinfluiter zong langs het pad, maar dat is genoeg voor de lijst. Evenals de zingende Appelvink. Kort daarna kwam ik het team van Frank van Groen tegen, dat opvallend zweeg over zijn vorderingen. Strategie? Bij terugkomst bij mijn fiets zong een Matkop. Ik wist niet van het bestaan van dit territorium dit jaar en had de soort elders op mijn planning staan, dus dit was mooi meegenomen. Ik trakteerde mijzelf op een kopje koffie uit de thermoskan en al genietend hoorde ik een Buidelmees roepen. Het eerste extraatje van de dag! Bij

FOTO: ROEY BOS, VIJFHOEK, 7 MEI 2017

Buidelmees

het krieken van de dag kwam ook de trek op gang, de eerste groepjes Regenwulpen en Boerenzwaluwen vlogen langs. Een langsvliegende tortel met donkere ondervleugels was waarschijnlijk een Zomertortel, maar ik pikte de soort te laat op om hem te kunnen 'afmaken'. Dus de soort belandde uiteindelijk niet op de daglijst: "A Big Day is a gentlemen's game". Onderdeel van mijn plan voor de dag was om een aantal plekken te bezoeken waar andere teams niet zouden komen, want mogelijk kon ik daar het verschil maken. De eerste plek was de IJsselmeerdijk naar Muiden. IJsvogel, Grote Zilverreiger en Buizerd rolde ik volgens plan op. Maar ik hoopte ook op doortrekkers en mijn wens werd vervuld. Boven

het water vlogen een Oeverzwaluw en vier Zwarte Sterns. Bovendien zat een Bonte Vliegenvanger te zingen in de wilgen op de dijk. Ik maakte met mijn mobiel enkele opnames van de zang.

Daarna ging ik terug naar het Diemerpark voor de gewonere soorten; Heggenmus, Kauw, en dergelijke kan je op een dag als deze maar beter 'in de zak hebben'. Bovendien zijn de kale plekken van het park tijdens de trek een goede plek voor onverwachte ontmoetingen. Eerst fietste ik nog even langs Akkerswade, maar de Baardman liet zich niet horen. Door de kijker zag ik de BMP-tellers aankomen en zij bleken achteraf wel de Baardman te hebben gehoord. Als ik op ze gewacht had, had ik de soort ook gehad. Maar een Big Day maakt haastig, met als gevolg: de eerste misser van de dag! In het park zelf stuitte ik op een vrouwtje Tapuit en op vrijwel exact dezelfde plek als twee en vijf dagen eerder trof ik een vrouwtje Beflijster. Hier ontving ik een appje van een van de andere teams dat ze hun 75e soort hadden. Die had ik op het zelfde moment dus ook! Via de Diemerzeedijk, goed voor Holenduif, Huismus en Gaai, maakte ik een uitstapje naar het Flevopark voor de Boomklever. Ik vatte post bij de bezette nestkast en voor ik mijn eerste boterham op had kwam een van de ouders aangevlogen met voer voor de jongen. Hup naar Waterland! Vanaf de Schellingwouderbrug zag ik een Stormmeeuw. In het kader van de discussie tussen de teams voorafgaande aan de dag - fiets of auto - is het leuk om te melden dat deze soort alleen zichtbaar was vanaf het fietspad.

De stormmeeuw was mijn 80e soort. Aan de groep appte ik dat mijn 80e soort de Huismus was (feitelijk mijn 77e). Dat ik op dit punt nog zulke algemene soorten moest scoren, was gewoon intimiderende powerplay. It's all part of the game. In Waterland voegden de Kinsel, Polder IJdoorn en de Kinseldam nog weer 13 soorten toe aan de lijst, waarbij een Steltkluut in de Kinsel en een groepje van vier Zwarte Ruiters in Polder IJdoorn onvoorzien waren. Polder IJdoorn viel wat tegen. Mogelijk door de straffe noordoostenwind stond het water er erg hoog. Het werd bijna gezellig toen ik met andere vogelaars aan de praat raakte en een Blauwborst open en bloot naast het uitkijkpunt ging zitten zingen, maar voor gezelligheid was geen tijd op deze dag. Terug bij mijn fiets hoorde ik mijn tweede Snor deze dag. Langs de IJsselmeerdijk fietste ik naar het noorden. Hier en daar checkte ik het water maar het leverde geen nieuwe soorten op het water. Alleen een langsvliegende Boompieper. Ik controleerde de groepen ganzen binnendijks. Ergens moet toch een Kolgans zitten, dacht ik. Het lukte mij niet, maar een ander team wél om hier een Kolgans te vinden. Mijn tweede misser! In mijn planning leek een fietstocht naar de Gouwzee mij te tijdrovend, dus ik maakte een doorsteek langs de Blijkmeerpolder met bovendien een aantal soorten in het achterhoofd. Bij de eerste boerderij zong een Spotvogel, soort 95! Terwijl ik dit appte vloog soort 96 langs, de Huiszwaluw die nestelt bij de volgende boerderij. Verderop deed de tweede Veldleeuwerik op de route wat hij moest doen: zingen. 97! Het tellen was nu echt begonnen. Ik nam het pontje van Holysloot naar de Poppendamergouw omdat daar in de weilanden tussen het grazende vee doorgaans Gele Kwikstaarten lopen, maar dat geluk was mij deze dag niet gegund. Vanaf het pontje zelf zag ik wel een paartje Tafeleend, niet alleen de 98e soort op mijn daglijst, maar ook een territorium indicerende waarneming in het werkgebied van de VWGA. Bij de

Zwarte Gouw zag ik mijn tweede Tapuit van de dag, een mannetje dit keer. Noodzakelijkerwijs fietste ik over de golfbaan en hier vloog, geheel onverwacht, mijn 99e soort: de Roek. Bij de Noorderbegraafplaats zong de tweede Braamsluiper van de dag, maar mijn volgende doel was natuurlijk de Overhoekse plasjes, voor mijn 100e soort: de Kleine Plevier.

Als het doel van de wedstrijd was geweest: wie haalt het eerst 100 soorten in Amsterdam, dan was ik - in mijn eentje - de winnaar geweest van alle andere vogelende kneusjes. Maar 'als' telt niet in de sport en zeker niet tijdens een Big Day. Jammer, want de dag nam een wending. Het werd een wedstrijd met twee gezichten. Zo soepel als het tot nu toe was gegaan, zo stroef ging het 's middags. Ik nam de pont naar de overkant. Het eventueel extra lusje langs de spoordijk voor Braamsluiper en de verbindingsdam voor Huiszwaluw was niet nodig want die soorten had ik immers al. Ik fietste rechtstreeks naar het Oosterpark, de Boomklever was niet meer nodig, maar de Sperwer wel. Het nest dat ik tijdens het scouten ontdekt had, was echter leeg en het verlangen naar een lunch en een toilet was groot. Dus ik spendeerde weinig tijd aan het park. De derde misser van de dag, want een ander team had hier wél een Sperwer. Vanuit mijn huis scande ik de lucht boven de stad op eventueel overvliegend soorten, maar de eerder vermelde noordenwind maakte de dag niet geschikt voor massale trek en onaantrekkelijk voor vliegende roofvogels. Ik zag een Ooievaar en een schit-

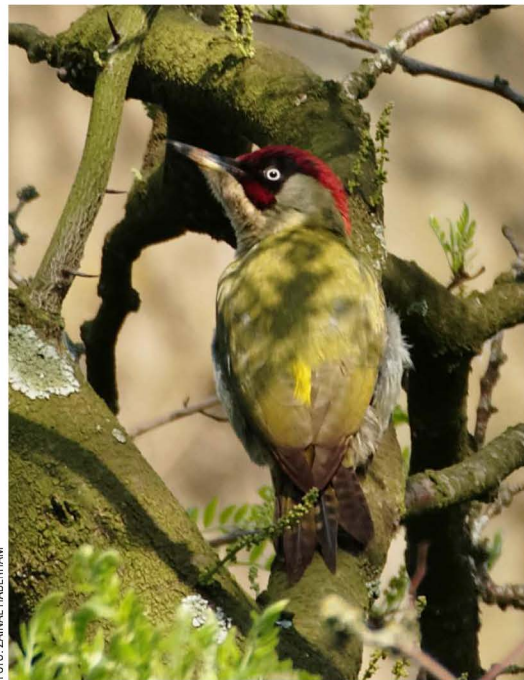

FOTO: ZANNA HABERHAM

De Grote Afwezige, door niemand gehoorde Groene Specht

terende Slechtvalk met prooi maar schoonheid scoort niet op je Big Day-lijst.

De beruchte Big Day-dip sloeg 's middags genadeloos toe. Op de Nieuwe Ooster riepen Gaai en Staartmees wel, maar die had ik al en de noodzakelijke Groene Specht riep niet. In het zuidelijk deel van de Dui-vendrechtse polder zong een tweede Tuinfluiter, maar geen Bosrietzanger en van de territoriale Sperwer ook hier geen spoor. Bij de Ouderkerkerplas vlogen Oeverzwaluwen, maar het lukte maar het niet om een nieuwe soort aan de lijst toe te voegen. Ik stond al uren droog toen ik bij het Landje van Geijsel aankwam. Hier en bij het nieuwe natuurontwikkelingsgebiedje in de bocht van de A9/A2 kon ik eindelijk mijn lijst weer spekken met

onder meer Smient, Groenpootruiter, Bosruiter en een aantal soorten die bij Polder IJdoorn niet gelukt waren, zoals Zomertaling en Kempiaan. Vervolgens hadden de boerderijen langs de Holendrecht en de Waver een paar nieuwe soorten aan mijn lijst moeten toevoegen maar Ringmus en Grauwe Vliegenvanger wilden niet lukken. Het bleef bij een schamele derde Braamsluiper. Op dit punt besefte ik ook de beperking van de fiets. Het was ondoenlijk om nog even naar een ander gebied op en neer te gaan, bijvoorbeeld Westgaarde, waar de kans op andere soorten reëel zou zijn. Ik fietste volgens plan door naar Botshol, de tweede plek op mijn route waar andere teams misschien niet zouden komen. Ik liep de Botsholsedijk vanaf het fort tot aan de dwarsweg zonder nieuwe soorten, maar tussen de kokmeeuwen in de kolonie riep een Zwartkopmeeuw, eindelijk! Tijdens het scouten had een Havik vanuit het Grote Kooibos gejaagd op de grote groepen vogels in de Waverhoek, een gebied dat helaas buiten het werkgebied en daarmee buiten het strijdtoneel van de Big Day ligt. Vanaf nu keerde het geluk weer een beetje terug. Met de naderende avond trok de trek nog wat aan. Er vlogen wat groepjes Regenwulpen, Graspiepers en Boerenzwaluwen over, ook twee Huiszwaluwen (pas de tweede waarneming van de dag) en ook een Wulp. Ik liep over de dijk terug in de hoop op Bosrietzanger, die ik de hele dag nog nergens had gehoord. De rietvogels zongen goed. Bij de Kleine Wijhe zat zelfs een Cetti's Zanger, mijn derde deze dag! De Bosrietzangers waren duidelijk nog niet terug. Achteraf bleek dat de andere teams de soort ook niet hadden. Ik nestelde mijzelf op de dijk voor een avondpicknick met heerlijke lauwe koffie, in de rugzak geplette krentenbollen en een beurse appel. De Havik liet zich niet zien en de wens dat alle vogels in de Waverhoek met de stuipen op het lijf over de dijk zouden vliegen, met daartussen natuurlijk weer nieuwe soorten, kwam niet uit. Twee Gaaien vlogen over, ook pas de derde waarneming deze dag en twee kleine vogeltjes kwamen aangevlogen over mijn hoofd en vielen in onderaan de dijk. Het bleken een Bonte Strandloper en een Bontbekplevier te zijn. Twee nieuwe soorten to brighten up the Big Day, zoals dat heet. Bij Botshol had ik er wat soorten bij gesprokkeld, maar niet de soorten die ik verwachtte. Dat hoort ook bij een Big Day. In de vallende avond fietste ik terug. Bij één van de boerderijen klonk zoals gehoopt de roep van een Steenuil. Ik fietste naar de Bijlmer om bij de Hogedijk een laatste kans te wagen voor Bosrietzanger, maar het bleef bij nog meer Roodborstjes, Kleine Karekieten, Sprinkhaanzangers en andere soorten die ik al had.

Het lekkerste had ik voor het laatst bewaard. Ik reed naar Holendrecht waar de jonge Ransuilen, mijn favoriete vogelsoort, zaten te roepen. Ik tilde mijn fiets in de metro. Klaar! Morgen weer gewoon lekker vogels kijken.

Verslag team 3, Philip Plenckers

120 Vogelsoorten, in 22 uur, met de auto

Dit jaar werd voor de tiende keer de Amsterdamse Big Day georganiseerd. Maar wat is een Big Day eigenlijk? Binnen een kalenderdag (24 uur) wordt geprobeerd om, in teamverband, zo veel mogelijk verschillende vogelsoorten te zien. Een meerderheid van het team dient de soort gezien of gehoord te hebben, wil de soort meetellen. Om een indruk te geven: het Nederlands record staat op 190 soorten, het Amsterdams

record op 128. Twee jaar geleden heb ik voor het eerst meegedaan met een resultaat van 119 soorten. Dit jaar waren de verwachtingen dus hoog en gingen we, met een iets gewijzigd team (Tohar Tal, Frank van Groen en ikzelf), voor het record. Om dit te halen is, los van een goede vogelkennis (vooral geluiden 'horen is scoren'), een goede terreinkennis noodzakelijk. Het plan was om rond 10:00 uur circa 70 soorten te hebben binnengetikt en om 12:00 uur de 100 te hebben gehaald. Daarna begint het 'echte' werk.

De dag

Om 01:00 uur begonnen we in Zuidoost en werd de eerst soort (Ransuil) binnen vijf minuten gevonden. Daarna begon de zoektocht naar de overige uilen. Dit werd een beetje het thema van de dag. Alles lukte op één soortje na. Desalniettemin stond de teller rond 10:00 uur op 71 soorten en om 12:00 uur op 98. De verwachtingen waren dus hoog gespannen en het record leek, ondanks een paar 'dips' (gemiste soorten) nog steeds binnen handbereik. De wedloop verplaatste zich dus na de ochtend, waarin we vooral de zuidkant van Amsterdam zoals gebieden bij Ouderkerk a/d Amstel t/m Schiphol hebben aangedaan, naar Waterland en Amsterdam-Noord. De eerste echte tegenvaller kwam bij het beroemde Landje van Geijsel waar de hoge waterstand geen ruimte gaf aan de diverse strandlopers en ook de Steltkluut afwezig bleek. Dezelfde hoge waterstand troffen we daarna aan in alle wetlands, wat het record buiten bereik bracht. Daarna werd het sprokkelen waarbij het aantal soorten per uur steeds verder afliep. De dag werd beëindigd omstreeks 22:15 uur toen in Zunderdorp de laatste soort, Kerkuil, werd waargenomen. Een mooie waarneming voorafgegaan door het onderlinge geblaas tussen vrouw en man, waarna beide uilen zich kort lieten zien voor ze op jacht gingen.

De strijd om de dagwinst

Een extra leuk element in de onderlinge strijd om de dagwinst was de WhatsApp groep, waarin iedereen bijhield hoeveel soorten zijn groep had gezien tot dan. Dit ging zeer gelijk op tot ongeveer 12:00 uur waarin het telkens stuivertje wisselen was om de koppositie. De onderlinge strijd om de dagzege werd in de middag duidelijk in ons voordeel beslist. Waar de andere teams moeite hadden na de 90 soorten, bleven de soorten bij ons langzaam binnenkomen. De beslissing om het Oosterpark en Flevopark aan te doen en richting Marken te gaan en het IJsselmeer te scannen was doorslaggevend (6 exclusieve soorten). De einduitslag: team 3 120 soorten, team 1 en 2 respectievelijk 111 en 113 soorten.

Toppers en Dippers

Zo'n dag gaat natuurlijk niet voorbij zonder de nodige hoogte- en dieptepunten. Absoluut hoogtepunt waren Buidelmees, Engelse Kwikstaart, Bonte Vliegenvanger, Fluiter en maar liefst twee Kerkuilen. Ook hebben we de nodige soorten gemist: Matkop, Groene Specht, strandlopers (met name Bonte, Kleine, Krombek en Temminck's) en Zwarte Ruiter. We hadden ze bij wijze van spreken eigenlijk al bijna geteld voordat we ze hadden waargenomen...

Waarnemingen januari-juni 2017 *Ellen de Bruin*

Vanaf januari 2017 neem ik de waarnemingenrubriek op me. Niet geheel onlogisch, als regionale admin van waarneming.nl. Dat betekent wel dat ik qua beoordeling er ook wat strakker op ga zitten. Er kan commentaar gevoegd worden bij de waarneming, maar in tegenstelling tot wat veel mensen denken kan ik niet alle gevallen goed- of afkeuren, en al helemaal geen waarnemingen wijzigen of verwijderen. Overigens kan iedereen een mogelijk foutieve determinatie melden met de link onder "Contact".

Ik wil de rubriek iets minder opsommend en iets meer beschrijvend maken. Immers, de waarnemingenlijsten kan eenieder zelf opzoeken op genoemde website. Vanwege de lange periode die deze aflevering bestrijkt, heb ik het echter soms wat staccato gehouden. Van de gewonere soorten noem ik enkel hoge aantallen. De eerste voorjaarswaarnemingen bewaar ik voor het jaarlijkse fenologie-artikel.

Zorg dat je je waarnemingen van het 3e kwartaal 2017 tijdig hebt ingevoerd op waarneming.nl. Ik juich het toe dat zoveel mogelijk informatie wordt toegevoegd, zoals aantal, geslacht, kleed, gedrag en telmethode. En bij zeldzaamheden, ook regionale, het liefst een bewijsplaatje, film en/of geluid!

WATERVOGELS

Toendrarietgans Hoogste aantallen: in de Bovenkerkerpolder max. 15 ex. op 10/1 (PPB), Schiphol max. 40 ex. naar oost op 4/2 (PM), Kalfjeslaan 70 ex. NO op 27/1 (FvG), Lutkemeer 16 ex. naar west op 10/1 (PT).

Kleine Rietgans De waarnemingen met meer dan 1 ex.: 8/1 Bovenkerkerpolder 3 ex. (SH). 15/1 Nieuwe Ooster 4 ex. ZW (WS). 20/1 Aetsveldsche Polder (EdB, RivD). 28/1 Middelpolder 8 ex. naar noord (AG). Polder de Rondehoep o.a. 105 ex. op 17/2 (FvG).

Big Day-waarnemers Tohar Tal en Philip Plenckers

FOTO: FRANK VAN GROEN